

Editörden/ Editorial

Dinler, insanlık tarihi boyunca toplumsal hayatı önemli ölçüde etkileyen sosyal yapıların başında gelmektedir. Bütün dinlerin tarihinde olduğu gibi ilahi dinlerin sonuncusu olan İslam'ın da tarihinde mezhepleşme/fırkalaşma olgusu yaşanmıştır. Esasında hayatın doğal akışı içerisinde oluşması kaçınılmaz olan mezhepleşme olgusunun birtakım olumlu yanlarının olduğu bilinmektedir. Ancak mezheplerin istismar edilmesi durumunda, rahmet unsuru olan bu yapılar bir anda birer çatışma unsuruna dönüşebilmektedir.

Müslümanlar son iki asırdır kültür ve medeniyet alanında çok ciddi bir varlık krizi yaşamaktadırlar. Özellikle Arap Baharı ile ortaya çıkan yeni gelişmeler bu krizi daha da derinleştirmiştir. Bugün İslam dünyasında yaşanan sorunların en önemlilerinden biri dinsel aidiyetlerin kurumsallaşmış halleri olan mezheplerin istismar edilmesidir. Gelinek noktada mezhepler uluslararası güçlerin çatışma aracına dönüşmüştür. Müslümanların yaşadıkları coğrafyalarda mezhep çatışması görünömlü uluslararası mücadeleler yaşanmakta, İslam özgürlük ve dinin anlamı üzerinden değil, siyasi egemenlik üzerinden okunmaktadır.

Günümüz İslam dünyasında din alanında yaşanan problemleri doğru anlayabilmek ve sağlıklı çözüm üretebilmek konusunda mezheplere doğru yaklaşım kilit bir rol oynamaktadır. Mezhepler, din anlayışındaki farklılaşmaların kurumsallaşması sonucu ortaya çıkan beşeri oluşumlardır. Adı ne olursa olsun beşer ürünü olan bu yapıların hiçbirini din ile özdeşleştiremeyeceği, iman ve sorumluluğun bireysel olduğu, hakikatin hiçbir grup/cemaat/tarikatın tekelinde olmadığı, aslolanın Müslümanların birlik ve bütünlüğü olduğu mezheplere yaklaşımda dikkate alınması gereken temel esasların başında gelmektedir.

Yayın hayatına başladığı ilk günden itibaren Selefilik, Yabancılaşma ve Dindarlık, Göç ve Din gibi Müslümanların önemli problemlerine değinmeyi kendisine hedef edinen *İlahiyat Akademi* dergisi olarak Mezhep dosyasıyla tekrar siz okurların huzurunda olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu sayıda alanında yetkin birbirinden önemli isimler makaleleriyle dergimize katkıda bulundular. Katkılarından dolayı şahsım ve *İlahiyat Akademi* dergisi ailesi adına çok teşekkür ederiz.

Toplumda din alanında ortaya çıkan problemlerin teşhisini, İslam'ın doğru anlaşılmasına katkıda bulunmayı hedefleyen *İlahiyat Akademi* dergisi bundan sonraki sayılarda da önemli konulara değinecektir. Bu bağlamda İslamofobi, Sünnet ve Kur'an önümüzdeki süreçte ele alınması planlanan dosya konuları arasında yer almaktadır.

Yrd. Doç. Dr. Muhyettin İĞDE
Gaziantep Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
İlahiyat Akademi Dergisi Sayı Editörü

Editörden/ Editorial

Religions are among the main social systems that have been significant affecting social life throughout the history. As seen in the history of all religions, sectarianism / fractionalization has happened throughout the history of Islam, the last religion, which is also the case for other religions. It is a fact that the concept of sectarianism that inevitably emerges in the natural flow of life has certain positive aspects. However, in the case that sects are abused, these concepts of mercy may turn into the mechanisms of conflicts.

Muslims have been experiencing severe existential crisis in the fields of culture and civilization in the last two centuries. New developments which have occurred following the Arab Spring have deepened this crisis. One of the greatest Islamic issues in the modern times is the abuse of sects, the institutionalized version of the sense of religious commitment. Sects have turned into the means of conflicts for the international powers. International issues occur in the form of sectarian conflicts in the geographies where Muslims live, and Islam is assessed through the political sovereignty instead of freedom and religion meanings.

Sects play a key role in correctly interpreting the religious issues experienced in the modern Islamic world and generating proper solutions for these issues. Sects are the human organizations which occur due to the institutionalization of religious differences. The basic points to be considered in approaching the sects include the principles that these human formations cannot be equalized with any religions no matter what they are called, faith and responsibilities are personal, reality cannot be controlled by any groups, congregations or cults, and the important goal is the unity and integrity of Muslims.

The Journal of Theological Academia that has aimed to draw attention to Muslims' important issues such as Salafism, Alienation and Religiousness, and Migration and Religion is honored and happy to be before its readers with the topic of Sects. Many important authors have contributed to this issue with their valuable articles. I extend my gratitude to them on behalf of myself and *The Journal of Theological Academia* family.

The Journal of Theological Academia which aims to determine the issues emerging in the field of theology and to contribute to the correct interpretation of Islam will continue examining important topics in the upcoming issues. Islamophobia, Sunnah and the Quran are among the topics which are planned to be reviewed in future.

Asst. Assoc. Prof. Dr. Muhyettin İÇDE
Faculty of Divinity, Gaziantep University
Issue Editor of The Journal of Theological Academia

كلمة العدد

على مدى التاريخ الإنساني تأتي الأديان على رأس المكونات الاجتماعية التي تؤثر بقدرٍ مهمٍّ في حياة المجتمع.

وقد حدثت ظاهرة التفرق والتمذهب في تاريخ الإسلام الذي هو آخر الأديان السماوية كما حصلت في تاريخ الأديان جميعها.

ومما لا شك فيه أن ظاهرة التمذهب التي لا بُدَّ منها في مسيرة الحياة الطبيعية لها جوانب إيجابية عديدة، ولكن المذاهب - وهي عنصر رحمة - إذا استُغِلَّتْ تحوَّلَ كُلُّ منها إلى عنصر صراع.

يعيش المسلمون في القرنين الأخيرين أزمة وجودية شديدة جدًّا في المجال الثقافي والحضاري، والتطورات التي ظهرت مع الربيع العربي بالذات عمقت هذه الأزمة أكثر، ومن أكثر هذه المشكلات الحاصلة الآن في العالم الإسلامي أهمية استغلال المذاهب التي هي الحالة المؤسسية للانتماءات الدينية.

والحال هو أن المذاهب تحولت إلى وسيلة صراع القوى الدولية؛ الصراعات الدولية التي تتظاهر بالصراع المذهبي في البلاد التي يعيش فيها المسلمون، ولا يُفهم فيها الإسلام من خلال معناه الديني، بل من خلال السلطة السياسية.

ويلعب منهج التعامل مع المذاهب دورًا رئيسًا في موضوع القدرة على فهم المشكلات الواقعة في المجال الديني في العالم الإسلامي في زمننا والقدرة على إنتاج الحلول السليمة. وإن المذاهب هي مكونات بشرية ظهرت نتيجة تحول الاختلافات في فهم الدين إلى مؤسسات. وعلى رأس المبادئ الأساسية التي يجب الانتباه لها في التعامل مع المذاهب - وهي منتج بشري، لا يمكن عدُّ شيءٍ منها أيًّا كان اسمه - أنه الدين نفسه، وأن الحقيقة ليست عند مجموعة أو جماعة أو طريقة وحدها، وأن الأصل هو وحدة المسلمين واجتماع كلماتهم.

ومجلة «الإلهيات الأكاديمية» التي هدفت منذ بداية نشرها إلى التطرق لمشكلات المسلمين المهمة مثل: «السلفية»، و«الاغتراب والتدين»، و«الدين والهجرة» يسعدها أن تقدم بين أيديكم معشر القراء ملف المذهبية، وقد أسهم أكاديميون متمكنون في هذا العدد. وباسمي واسم أسرة مجلة الإلهيات الأكاديمية نشكرهم جزيل

الشكر لإسهاماتهم، وستعرض مجلة «الإلهيات الأكاديمية» في أعدادها القادمة موضوعات مهمة أيضاً مثل: «الخوف من الإسلام» و«السنة» و«القرآن» من بين القضايا المخططة تناولها في المرحلة القادمة.

د. محيي الدين إيغدة

محرر العدد